

BUITEN

23^E JAARGANG N°. 29

ZATERDAG 20 JULI 1929

Foto C. Steenbergh

BIJ SCHOORL

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

BIJ SCHOORL (ILL.)	BLZ. 337
GALATEA EN HANS BRIL, DOOR JAN WALCH (29)	BLZ. 338
EEN NIEUWE WEDSTRIJD: KORTE VERHALEN . . .	BLZ. 339
VOLKSDRACHTEN EN HISTORISCHE COSTUUMS OP DE FILM (GEÏLL.), (SLOT) DOOR OTTO BEHRENS	BLZ. 340—343
BRABANTSCH FOLKLORE, DOOR J. M. HOES . . .	BLZ. 340
WEGEHOLM (GEÏLL.), DOOR HELENA MULLER MAS- SIS	BLZ. 341—345
EEN UITGESLAPEN HOND, DOOR G.	BLZ. 344
DE STORMMEEUW (GEÏLL.), DOOR N. T. . . .	BLZ. 344—347
VAN EEN TOCHT IN DE „ALPES-MARITIMES” (GEÏLL.) (SLOT), DOOR THEO DE VEER	BLZ. 346—347
IN HET RIJK DER STILTE (DE SCHRIK DER LUCHT) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (6).	BLZ. 348
LANDSCHAP BIJ DE ZWETBRUG TE HALFWEG (ILL.)	BLZ. 348

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam- en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 cts., oudere 50 cts.

GALATEA EN HANS BRIL

29)

DOOR JAN WALCH

ZOO min als de aanplakbiljetten, gaven de programma's vele woorden, geenerlei verklaring bevatten ze, maar niemand die niet gegrepen ten volle meeleefde, — behalve misschien de aller-intellectueelsten, die gewend waren aan overmatige beredeneering, en wier geest niet toeliet wat onmiddellijker en feller en verhelderder aangrijpt dan het logisch betoog.

De geestdrift was groot, inniger de vreugde. Het was de vreugde als van een aandoenlijk feest, waarop men in de vier-ure plotseling zijn eigen hart zich voelt openen, en daarin glanzen heerlijke liefden waarvan men zich in den dagelijken sleurgang onbewust was geworden. Tusschen de nummers sprak men weinig, maar zag elkaar aan met oogen, vochtig van liefdeglans, en wees met stillen vinger naar het volgend nummer, dat voortgaan in denzelfden opgang beloofde . . . En na de pauze was er dan nog één groot nummer, dat heette *Mysterie*.

Maar wie het wonderlijkst bewogen was, en het meest verrukt-van-hart, dat was, op de eerste rij van de stalles gezeten, de architect Halewijn. Een vreemde verzuivering had hem de aanwezigheid van Galatea's puurheid en eenvoud gebracht. Wat er aanstellerigs in zijn kunst en in zijn leven was, had hij afgelegd, in aanbidding van haar zuiver wezen, voor de wondere openbaringen van haar bezieling. Hij was een stil en eenvoudig man geworden: „een bourgeois” zeiden zijn oude vrienden, die wel op de grens van het ónvriendelijke jaloersch op hem waren, een bourgeois, die geld had verdiend, en nu een gewone maatschappelijke meneer werd. Inderdaad zoo zag hij er, naar de kleeding, uit. Maar wie, toen het scherm viel voor de pauze, zijn gelaat had gezien, toen hij ademloos rees, rees in een onbewust gebaar van eerbied, die het luid-

ruchtig gewoonte-klassen vergat, — wie toen zijn oogen vol extase had gezien, zou hem niet een „maatschappelijke meneer” hebben genoemd.

De zaal, evenzeer ontroerd, was gerezen achter en met hem. En deelde in zijn ontroering, die inderdaad met een vreemde massasuggestie de zaal doortogen had en ze gevangen hield. Maar niet zoo, of ze voelde dra het gemis van 't gewoonte-applaus, en, mede door de behoefte om de groote kunstenaar en haar adepten weer te zien, barstte ze in wilde toejuichingen uit; die wel even gevoelende als te grof; maar het was een middel om zich te uiten en zich te verlossen van de benauwend opbonzende opgetogenheid en bewondering. Doch het tooneel bleef neer.

Toen nam Halewijn een besluit. Hij móest haar zijn bewondering, zijn aanbidding zeggen! Snel schoot hij de balustrade der overdekte orkestruimte langs, schoof een der zijgordijnen die de zaal tijdens de voorstellingen afgesloten hielden open. Er stond een wachter voor de deur, die naar achterhet-tooneel voerde, de deur met Verboden Toegang. Maar vóór die het plan van den man die daar kwam aangerend, had geraden, was Halewijn langs hem gesneld, en viel de deur achter hem dicht. Plots was hij uit het wilde applaus-gekletter in een vreemde, ontzuisterende stilte.

Even stond hij, in aarzeling, stil. Maar weer verrees voor zijn verbeelding de gestalte van Galatea, de reine, van goddelijkheid stil omstraalde nymf-vrouw, zooals zij zoo-even, in volheid van aanstormend leven, ontzeten had gestaan, bij 't langzaam dichtvallen van het doek. Zóó was zij nóg, in wondere werkelijkheid, daarginder! Hij liep snel de gang door, de nauwe, eindeloos hoog bemuurde, smalle gang, waarin zijn rappe stap, te snel om door den weerklank te worden verwerkt, te schrill rumoerde. Onwillekeurig ging hij op de teenen loopen. Maar daar was hij al bij de kleedkamers. Een oude kleedster liep langzaam en verveeld op en neer; een groen papiertje in de hand.

„Juffrouw Bril?” vroeg Halewijn.

„Die deur”, wees de kleedster. En voegde er bij:

„Er is net een telegram voor de juffrouw gebracht van haar huis. Maar ik zal 't maar bewaren, hè, tot na de voorstelling?”

De kleedster had ervaring van sterren en haar behoefte aan ongestoordheid.

Meteen ging de aangewezen deur open en Galatea, in het witte en bebloemslingerde gewaad van haar laatste optreden, trad naar buiten. Een vreemde verdwaalde Lente-fee in de hel-wit verlichte, killekeurige gang.

„Een telegram?” vroeg zij angstig en gejaagd, — terwijl zij Halewijn heel niet scheen te zien. En strekte de hand naar het groene papier uit. De kleedster reikte het haar toe. Zij scheurde 't open, las, bleef roerloos staan. En allengs week de kleur van haar gelaat. Zij wankelde . . .

Halewijn schoot toe. „M'n God, juffrouw Bril, . . . Gally, wat is er? . . . Is er een ongeluk . . . ?”

Hij ondersteunde haar; voelde door haar dun gewaad haar sterk en teeder lichaam.

„Dus toch”, zei ze zacht. Er klonk een star fatalisme in haar stem.

Eerbiedig zweeg Halewijn. Het was doodstil in de helle gang. Toen, met onbeholpen innigheid, zei hij:

„Ik wou dat ik u helpen kon — Kán ik niet iets voor u doen?”

Zijn woorden schenen Galatea uit haar bedwelming te wekken. Ze richtte zich op uit zijn arm, staarde een oogenblik vóór zich uit, sloot en opende een paar maal de oogen, als keek ze in een te fel licht, en zei toen:

„Ik moet erheen”.

Halewijn wachtte naderen uitleg.

„Ik moet weg. Zoo gauw mogelijk. Dadelijk —”

„Maar . . . juffrouw . . . Gally . . .”

„Ik moet naar Monte Carlo. De goden weten wat er met hem gebeurt . . .”

„Uw bróer?”

„Ja”. — Gally reikte hem, zich geen rekenschap gevend of de ander dit begrijpen kon of niet, het telegram. Hij nam het aan met schuchtere handen, die verschooning schenen te vragen voor deze inmenging. En las:

„Ben in onoverkomelijke geldmoeilijkheden. Kom mij helpen. Hans”.

„Ja”, zei Halewijn, na een korte pooze van vruchteloos overwegen — „dat ziet er wel bedenkelijk uit . . . Maar het lijkt misschien erger dan 't is — De professor is misschien

wat . . . wat onhandig in geldzaken . . .” Plotseling zweeg hij. Hij dacht aan de ongewoon-royale wijze waarop Hans met hém had gehandeld. Het was hem toen wel voorgekomen, dat hij onmetelijk rijk was; en hij was altijd in dat idee gebleven. Doch nu viel hem in, dat iemand die zóó geldzaken behandelde, toch wel heel veel kans liep, vrij gauw ook door het grootste vermogen heen te komen . . . Maar kom, zoo erg hoefde 't nog niet te zijn! Hans was een stoethaspel; maar in elk geval een kraan ook! Hij had toch een pracht-pozitie; hij had als dokter een ongeëvenaarde reputatie; als hij die productief wou maken . . .!

„Hooft u eens”, zei hij kalm; maar met ferme overtuiging — „uw broer overdrijft. Heusch. Iemand met zijn gaven, als geneesheer . . . Hij kan eens even in moeilijkheden zijn; nu ja, in Monte Carlo ook . . .”

„Zijn gaven . . . hééft hij die nog”, peinsde Galatea overluid. — Maar meteen voelde zij: dat moest zóó onbegrijpelijk klinken, dat ze maar zweeg. En enkel nog eens vastberaden zei: „Ik móét er heen”.

Halewijn durfde niet verder aandringen. Het scheen hem allemaal wat erg overdreven. M'n hemel, welke bankier zou niet . . .

„Is er niet 'n bankier, bij wien u direkt, zonder de reis te maken, eenige voorzieningen zou kunnen treffen? Meneer Goldsman, já!! meneer Goldsman! Dat is immers een vriend van meneer!” Het scheen hem een trouvaille!

Maar het effect was niet overeenkomstig aan zijn verwachtingen — Galatea kneep de lippen samen, en schudde energiek het hoofd —

„Ik wil weg. Weet u iets van de treinen naar het Zuiden?”

„Maar juffrouw Gally. Denkt u daar nú niet aan! Het is zoo'n goddelijke avond. Toe! Ik zal alles nazien; alles in orde maken! Ik zal met u meegaan, als u me dat veroorlooft; misschien kan ik daarginds helpen. Maar voor morgenochtend gaat er toch geen trein. Toe, denkt u nu vanavond alleen aan uw kunst. Het is zoo goddelijk, wat u ons brengt! Het is een wonderbare roeping! Ik bid u . . .”

Ja, Galatea begreep, dat zij dezen avond niet onderbreken mocht. En als er tòch geen trein meer ging, was dat ook nergens nut toe. Hoewel, — kon er nog iets van haar kunst terecht-komen, in deze omstandigheden?

Ze was moe, onuitsprekelijk moe van verdriet. En gaf zich maar aan de bescherming van Halewijn over. Die nu ineens de sterkste was. Hij zou heengaan, en alles voor de snelste reis naar het Zuiden in gereedheid brengen; vanavond zou hij bij haar komen om haar te zeggen wanneer ze zouden vertrekken. Samen. Hij wilde mee.

Toen nam hij met een handkus afscheid van haar. En meteen kwam schutterig snel de tooneelmeester aanloopen. „Juffrouw, het publiek wacht. Kan ik halen?”

Zij vatte al haar kracht samen. De vreemde macht die haar bestuurde, greep haar aan, doorhulverde haar. In een smartelijke rekking hief zij het hoofd. Als een martelares ging zij naar het tooneel, en als een figuur in een zelf-aanschouwden droom danste zij vooraan in de beduidenisvolle verbeeldingen van het mysterie-spel.

* * *

„Neen, hij is er niet —”

Galatea, het gelaat vermagerd en mat van den angstvol doorwaakten treinnacht, keek zoekend naar alle kanten. Het was stil aan het station te Monte Carlo. Met dezen trein, die 's middags om drie uur uit Parijs vertrok, kwamen nooit veel reizigers. Maar voor hen, den vorigen ochtend per vliegtuig uit Amsterdam naar Parijs gereisd, was het de vlugste verbinding geweest.

Vreemd, dat Hans, hoewel telegrafisch gewaarschuwd, er niet was. Enfin, ze wisten zijn hôtél. Reden er heen. En daar, vreemd klam-verreisd, maar alle vermoeyenissen door angstvolle belangstelling vergetend, zaten ze dan weldra in zijn kamer, om de tafel.

Inderdaad, het zag er zorgelijk uit. Zonder nog iets van de omstandigheden te weten, voelde je dat. Je hoefde maar naar Hans te zien. Dat schuwe, verdoken oude heertje, met die moeilijke matte bewegingen, die schichtige blikken telkens, naar de deur, die hij toch dadelijk na hun binnenkomen afgesloten had, — was dat de parmantige kabouter Hans? dacht Galatea. „Was dat dat levenslustige, royale professortje, dat twee maanden geleden, bij de inwijding van zijn huis, nog zoo grappig had gedanst?” dacht Halewijn.

Allen zwegen. Tot Galatea, de smartvolle bezorgdheid op 't gelaat, vroeg:

„Hans, zég 't ons nu. Wát is er gebeurd?”

Hans zat, na zijn laatsten schuwen blik naar de deur, eenigszins versuft vóór zich te kijken. Als was hij zich de aanwezigheid van de anderen nauw bewust. Maar op 't geluid van Galatea's warm-belangstellende, dringende vraagstem hief hij het gezonken hoofd langzaam een beetje op, en moeilijk, als in een voortdurenden angst, zei hij:

„Kan ik . . . kan ik 't veilig zeggen?”

„Ja natuurlijk, Hans”. De stem van Galatea was als de moederlijke streeling op het hoofd van een ziek kind. „Je kent toch onzen besten vriend Halewijn wel. Kijk eens! Hij is meegekomen uit belangstelling voor jou”.

Dat was niet heelemaal waar. Maar Galatea verkoos het zoo te zien; misschien ook: Halewijn te kennen te geven, dat zij het zoo zag. Dat deed er niet toe; in elk geval was Hans gerust-gesteld. En kon het verhaal van zijn ontreding beginnen. Hij deed dit in een houding en met een stem, welke van de diepste nederigheid getuigden; en dat was nog meer ver-teederend dan de inhoud van de historie.

„Ik moet beginnen met een bekentenis”, zei hij. „Ik ging niet op reis om uit te rusten. Maar om geld te verdienen. Want mijn” — hier wierp hij een bijzonder schuw en schuchter blikje naar Halewijn — „mijn gewone bron van inkomsten, die . . . die was opgedroogd”.

De prachtige wijze waarop hij met deze woorden zijn beeld-spraak volhield, scheen hem, in zijn toestand van diepe verslagenheid, toch eenig soulaas-van-voldoening te geven. Vage-lijk werd er weer iets van de parmantige strakheid in zijn trekken zichtbaar. Maar toen Galatea, door een glimlachje van-spot-en-van-vreugde, zich hierdoor bemoedigd toonde, dook de dageraad der parmantigheid bij Hans weer weg. Want werkelijk, het was vreeselijk; het was . . .

Wát het was, ervoeren ze nu, bij brokjes en beetjes. Het spelen; dat eerst zoo prachting ging. Met Stolloway als tegen-speler. Ja, toen ging het eerst óók nog excellent. En Marx stond erbij; maar als hij hem na het spel wilde spreken, was hij altijd verdwenen . . .

„Marx . . .?!” vroeg Galatea verbaasd. En ze keek Hans angstig aan, of zij nu toch volkomen twijfelde aan zijn verstand. „Maar die is toch in Amsterdam.”

Hans schudde het hoofd.

„Het is waar”, bedacht Galatea, langzaam — „Ik heb hem de laatste dag of tien niet gezien. Ik lette nooit veel op hem; ik dacht: hij let wel op mij . . . En dat vond ik langzamerhand ook overbodig . . .”

„Hij moet mij onmiddellijk nagereisd zijn”, zei Hans. „En hij staat in verbinding met Stolloway. Dat wist ik, dat vóélde ik dadelijk . . . Al heb ik ze nooit een woord zien wisselen. Trouwens, eergister heeft hij 't mij zelf gezegd. Hij heeft ons verraden. Hij wil jou aan Stolloway overleveren . . .”

Met een ruk richtte Halewijn zich op. Zijn oogen fonkelden; zijn vuisten balden zich. Hij had moeite te blijven zitten.

„Overleveren”, viel hij in. „Dat zou ik dan toch wel eens willen zien. Met welk récht. . .”

Hans kroop nog dieper in zijn stoel weg. Hij was nu wel heelemaal een armzalig, oud mannetje. Galatea zag zijn vol-slagen hulpeloosheid, en haar medelijden was grooter dan de vrees voor eigen moeilijkheden. Ze wenkte met den vinger op den mond den heftigen Halewijn te zwijgen. Een oogen-blik was het doodstil in de weelderige kamer, waarin de spanning der twee gemoederen als voelbaar tusschen de wanden stond. En daar tusschen weggezakt lag Hans' armzaligheid.

(Wordt vervolgd)

EEN NIEUWE WEDSTRIJD

KORTE VERHALEN

De foto-wedstrijd, door „BUITEN” uitgeschreven, heeft uitnemende resultaten opgeleverd, gelijk de lezers van „BUI-TEN” gedurende de afgelopen maanden hebben kunnen aanschouwen. Daarom meenen wij, dat een nieuwe wedstrijd de belangstelling van vele onzer lezers zal wekken. Ditmaal willen wij hen, die beter de pen (of schrijfmachine!) dan het foto-toestel hanteeren, gelegenheid geven met elkaar te wedijveren in de kunst van het vertellen.

VOORWAARDEN

Voor verdere bijzonderheden zie men no. 20, 21, 22 en 23 van dezen jaargang.

Foto Phoebus

IN DE DAGEN VAN HANS SACHS

Volksdrachten en historische costuums op de film

(Slot)

OM volmaakte licht- en schaduw-effecten te verkrijgen, moet de costumontwerper zooveel technische kennis hebben dat hij precies weet, hoe de verschillende kleuren in de fotografie doen zullen, en welke resultaten bij de verschillende belichtingen verkregen kunnen worden. Zeer dikwijls verkrijgt men op het beeld, juist bij zulke kleuren en stoffen, die met het bloote oog gezien, afschuwelijk smakeloos aandoen, verbazingwekkend mooie resultaten. Iedere stof, het materiaal, het weefsel eischen met betrekking tot de fotografische bruikbaarheid een door en door geschoolde technische kennis. ☒ De stijl der kledingstukken moet in de eerste plaats passen bij den inhoud van de film, in de tweede plaats bij de actrice. Wanneer beide zich tot een mooi geheel vereenigen, is dat natuurlijk een onschatbaar voordeel. Meer dan 75% van het bioscooppubliek bestaat overal uit vrouwen, en de tegenwoordige vrouw, van de kleine fabrieksarbeidster tot aan de vrouw van den grootindustriële toe, heeft verstand van alles, wat met het kledingvraagstuk samenhangt en is daarbij de meest onverbiddelijke critica. Films met mooie kleederdrachten en costuums verheugen zich in de voorliefde speciaal van het vrouwelijk geslacht, daar de costuums elk apart niet zelden als voorbeeld voor eigen creaties dienst doen. In iedere vrouw steekt, zoals men weet, een meer of minder begaafde tooneelspeelster. Wanneer ze gecostumeerd of in een eigenaardige volksdracht een gemaskerd bal bezoekt, dan vervangt dat voor haar het tooneel of de film. Zelfs de meest moderne vrouw verlangt in haar hart naar romantiek. En het costume voldoet voor een deel aan dit verlangen op een even charmante als onschuldige wijze.

OTTO BEHRENS

BRABANTSCH FOLKLORE

SEDERT 1926 wordt door de Brabantsche Studenten onzer Hoogeschole tijdens hun zomervacantie een gewestelijke landdag gehouden. Het doel dezer bijeenkomsten is een nauwer contact te brengen tusschen hen onderling en in gemeenschappelijke bespreking de culturele en stoffelijke belangen van hun gewest meer en beter te dienen. ☒ Het vorig jaar werd Tilburg als plaats van samenkomst uitgekozen, waar thans de Benjamin der Nederlandsche Universiteiten is gehuisvest. Het was een gelukkige gedachte van het Landdagbestuur het typisch-Brabantsche dorp Hilvarenbeek uit te kiezen voor den „folkloristischen“ dag van hun driedaagsch congres en de bewoners van dit landelijk plaatsje hebben deze belangstellende daad van de zijde der studenten op waarlijk sympathieke en indrukwekkende wijze weten te beantwoorden. ☒ Op een warme dag in de maand Augustus voerden onder een stralende zon de autobussen uit Tilburg de deelnemers door de rijkbevlagde straten het dorp binnen, zong de herstellende beiaard hoog uit den ouden toren zijn blijde welkom over 't wijde land. Op 't ruime marktplein onder de schaduw van de breedgetakte linde stond de koffietafel aangerecht. ☒ De ronde boerenmikken met krenten; de koffie rondgediend door goedlachsche glunderende boerinnenkes in haar wijdgeplooiden effen zwarte kled. Als hier een lachende opmerking zij gegund aan de vroolijke deelnemers van den koffiemaal-tijd dan is het deze: De wijsvinger behoort in 't „kommeke“ (kopje). Zoo hanteerden het onze oolijke boeren, als er

spinning werd gegeven bij den haardlei, als de „over-trek” de nieuwe buur had binnengeleid onder den klatterenden zang van: „In H. daar willen we niet wonen, want daar zijn de wijven te kwaad. Maar in Beek, daar willen we wonen, Want daar zijn ze beter van aard. Koew, koew!” ☼ Of bij bruiloften en doopmalen, als de tinnen bruidschaaltjes rondgingen met rozijnen in brandewijn gedoopt. Dan kwam ook de trekpiano (harmonica) voor den dag. Want zonder harmonica geen carree (oude boerendans) en zonder carree geen echte Oud-Brabantsche vrolijkheid ☼ Na het Lof (de kerkelijke middagdienst) had de folkloristische optocht plaats. Daar waren op de eerste plaats de oude schuttersgilden van St. Joris en St. Sebastiaan in hun kleurige kleedij. Zoo heb ik ze in mijn jongentijd zien uittrekken op Kermisdinsdag naar den Schutsboom in 't Spil (een der dorpswijken), als 't koningschieten was. ☼ De

pijlenrapers met de groote slagersmanden op 't hoofd voorop. De koning, behangen met de zilveren wapenschilden zijner voorzaten in nerveuse bezorgdheid om zijn troon, die te wankelen stond, en naast hem de dekens van 't gilde, dragend de hel'ebaarden, 't embleem hunner waardigheid. ☼ Destandaardrijder, hoog in het zadel, deed zijn paard sierlijke zwenkingen maken over den landweg. De trommels roffelden en de zijden vaandels flapperden door de lucht. ☼ Maar bovenal de schoenpoetser (nar) met zijn rinkelende schellen en zijn dreigenden klepper was de attractie van den stoet. Hij was de schrik der kleinen en wekte den lachlust der ouderen, want, wie geen centje gaf, kreeg een lik met den borstel. Hij was er dien Zondag in Augustus weer en zijn komst heeft velen deugd gedaan! En zonder twijfel zal menig dubbeltje uit een studentenbeurs verhuisd zijn naar z'n bakje. Immers goedlachschaakt maakt goedgeefsch ☼ Daar was voorts de Hilvarenbeeksche boer van voorheen met zijn oude ossenkar, waarop hij eertijds naar zijn schrale velden trok, die in ruil voor velen en zwaren arbeid slechts weinig vruchten gaven. Maar het aloud geloof en de eenvoudige zeden hielden de Brabantsche blijmoedigheid in hem wakker . . . ☼ De oude schoenmakerij — heden nog *de* nijverheid dezer landstreek — leek een ding uit lang vervlogen tijden al, nu de meest gecompliceerde machines ronken, waar niet zoo heel lang geleden nog onze vaders met els en pikdraad manoeuvreerden boven hun primitieve tafeltjes. ☼ Met Vastenavond zag men toentertijde de knechts, beladen met al de „ingrediënten” van hun bedrijf: 't werkstoeltje, de kei, waarop het leder werd geklopt, hamer, els en spanriem verhuizen van baas naar baas. ☼ Ook Hilvarenbeeks groote zonen hebben hun aandeel gehad aan de pieuse hulde, die in dezen optocht door de dorpsgenooten aan hun voorgeslacht is gebracht. ☼ De beroemde medicus Joannes Goropius Becanus, lijfarts der zusters van Karel V, en de H. Adrianus, martelaar van Gorcum, hadden hunne toepasselijke historische praalwagens. ☼ Het geestdriftig dankwoord van den voorzitter van den Studentenlanddag, den heer J. Froger, gaf zeker den indruk weer, die alle studenten-congresleden van dit schoone dorp en zijn gulle bewoners hebben meegenomen en die ik zou kunnen samenvatten in een variant op René de Clercs Vlaamsche Kermislied:

Niets zoo leutig, fraai en frisch,
Als 't Brabantsch leven is.

J. M. HOES

OUDE WIJSHEID

Ieder vindt wel een beschermer, maar wie vindt een waarachtig vriend?

„DU BIST WIE EINE BLUME . . .”

WEGEHOLM

HET Zuid-westelijk deel van Zweden, de provincie Skåne, is rijk aan groote, machtige landgoederen en oude kasteelen. Temidden van het glooiende, heuvelachtige land rijzen ze op: trotsche burchten met verweerde muren en dikke torens of langgestrekte, statige landhuizen, lokkend met eene weelde van bloemen en zonneshijn van achter de groene duisternis van dichtbeschaaduwde oprijlanen. Vol Schwung is het leven op deze goederen, slechts op eenige uren van elkaar gelegen en voorzien van eene halte aan de spoorlijn Helsingborg-Engelholm, welke lijn in directe verbinding staat met de lijn Kopenhagen-Stockholm. Van laatstgenoemde plaats is men ongeveer 12 uren sporens verwijderd. Daar de Zweden veel van de gezelligheid houden en bovendien zeer gastvrij zijn, is het er vooral des zomers een va et vient van

gasten van diverse pluimage. Met het kasteel Wegehalm, waar ik allergenoegelijkste zomerdagen doorbracht, wil ik u nader doen kennis maken. Immers de oude burcht is ten volle onze bijzondere aandacht waard! In den loop der eeuwen (zij dateert van 1500) heeft zij heel wat lotgevallen over zich heen moeten laten gaan. De sfeer van vervlogen tijden kunt u hier nog terug vinden; geharnaste ridders hebben in deze zalen hunne sporen doen rinkelen; schoone jonkvrouwen vanaf het ommurde terras verlangend geluisterd naar hoornsignaal en hoefgekletter op de ophaalbrug. — Maar laten we tot eene meer zakelijke beschouwing van Wegehalm overgaan. Het kasteel ligt ongeveer 2 K.M. van de plaats, waar de Wega in Skelderviken (eene bocht van het Kattegat) uitmondt. De burcht is gebouwd op een eiland in de rivier de Wega, die ter plaatse eene rij van sterke bochten maakt. Wegehalm

Foto Nationaalfilm

„MARIA STUART”

ontleent haren naam aan de Wega en deze weer aan de vele bochten, die zij maakt. Het Skånesche woord vege (moerasig stuk land binnen een heuvelrug) is hetzelfde als veke, dat in vele dialecten in het Zweedsch voorkomt = vika, vige, vik, bocht. In oude handschriften wordt gewag gemaakt van de stichting van een hof, genaamd Wegegården, ter plaatse, waar het tegenwoordige riddergoed ligt. Die plaats werd grondvest door den Deenschen Gouverneur Tygge Krabbe in de eerste jaren van 1500. Vermoedelijk is hij het geweest, die voor het eerst deze benaming gebruikte, waar in den loop der tijden holm, eiland, aan toegevoegd werd. De burcht, die in 1902 weer in hare oorspronkelijke, eerwaardige gedaante door de tegenwoordige eigenaars Ritmeester en Gravin von Geyer—von Hallwyll werd hersteld, dateert als zoodanig van het begin van 1500, maar het ligt voor de hand, dat een zoo gunstig gelegen terrein, omgeven door stroomend water en in de nabijheid van de zee, reeds vroeger bewoond geweest moet zijn. De juistheid van deze veronderstelling bleek bij de groote restauratie in 1902, toen er overblijfselen werden gevonden van eene vroegere kleine burcht van hout. Men vond toen ook, twee meter onder den grond bij den tegenwoordige veestal, eenen slijpsteen van grijswit marmar, benevens houtskoolresten en bij het rond-point, dat het begin van de oprijlaan vormt, werd eene begraafplaats blootgelegd, waarin men slechts 60 c.M. onder de aarde verscheidene skeletten vond, in rijen naast elkaar gelegd met het hoofd naar het Noorden en de voeten naar het Zuiden gericht. De burcht, uit vier samenhangende vleugels met twee van kanonnen voorziene torens bestaande, die omstreeks 1530 aldus klaar kwam, was echter niet dadelijk in haar geheel gebouwd. Het schijnt, dat de Zuidelijke vleugel met den hoektoren het eerst heeft bestaan. Bij een boerenopstand in 1525 werden de meeste adellijke goederen verbrand en ook Wegehalm ontkwam niet aan dit lot. Toen evenwel de boeren door Tygge Krabbe en den verderen adel verslagen waren, begon hij zijn burcht in het groot weder op te bouwen. Omstreeks 1530 kwam die gereed. Het gebouw had twee verdiepingen en was van schietgaten voorzien. In de Noordelijke fassade werden geene ramen aangebracht. Dat de Noordelijke toren bedekt was met blauwe lei, heeft men kunnen opmaken uit het feit, dat in de kelders van dien toren bij de restauratie nog vele van die dakpannen gevonden zijn. Al waren de torens niet zoo veel hooger dan de vleugels van de burcht, toch was de ligging als uitkijk zeer gunstig, daar Wegehalm enerzijds de over Hallands Ås (hoogterug) naar

Skåne voerende verbindingswegen, anderzijds de verbinding met de zee beheerschte. Bovendien was Wegehalm de eenigste burcht in het oude Deensche rijk, die geheel door stroomend water omgeven was. Het lange, smalle schiereiland, dat door een der serpentine van de smalle verbindingstrook tot eiland geworden

en dit was door een overdwars kanaal weer in twee deelen van ongelijke grootte verdeeld. Het Zuidelijke, kleinste deel werd tot borg-holm, het burchteiland, het grootste kwam voor het boerenbedrijf in gebruik. Een ophaalbrug leidde hier heen en over een tweede brug kwam men op het burchteiland. Toen in 1912 de Wega uitgediept werd zijn palissaden en fundeeringen van deze oude bruggen te voorschijn gekomen. In het inwendige van het slot heeft men ook nog eenige interessante vondsten gedaan al is het dan ook niet zoo heel veel. In eene kamer naast de tegenwoordige billardzaal vond men een muurschildering in fresco, voorstellende een gevallen ridder met een zwaard dwars door het lijf. Men vermoedt, dat het de voorstelling is van de zee, die Tygge Krabbe in 1510 behaalde op zijn vijand Ake Thott. Hij schrijft n.l. in een oud heiligenboek, dat op Dinsdag na Bartholome in het jaar 1510 de slag plaats vond tusschen Aage Hanssen en hemzelf en dat hij dien doodde. — In een kamer in den Noordelijken vleugel kwam de voorstelling van eene bruiloft te voorschijn. Het is mogelijk, dat dit de bruiloft voorstelt van Tygge Krabbe's zoon Erik met Katrine Lycke, welke bruiloft in 1530 met groote pracht op Wegehalm werd gevierd. In diezelfde kamer vindt men een valluik in den vloer, waardoor men in eene koepelvormig gemetselde kelder komt, welke met de andere kelders van het slot in verbinding stond. In die kelder werd een gothische kandelaar gevonden voor twee lichten, zoodat men kan aannemen, dat die kelder als toevluchtsoord in tijden van gevaar of als bergplaats voor kostbaarheden moest dienen. (In de burcht Gissfeldt in Denemarken vindt men nagenoeg hetzelfde.) Verdere vondsten bestonden uit resten van muurschilderingen, tegels van steenen kachels en nog een bronzen lepel met een blad aan beide zijden, zoodat men er twee verschillende gerechten mee kon eten. — De in bezit. Zonder twijfel was Tygge, de stamvader, de belangrijkste en interessantste van de Deensche eigenaren. Zijn naam is nauw verbonden aan de geschiedenis van het Deensche rijk. In 1658 werd Skåne van Denemarken gescheiden en er volgden harde jaren voor Skåne's burchten en burcht-

Foto United Artists

DOLORES DEL RIO ALS ZIGEUNERIN

nog een bronzen lepel met een blad aan beide zijden, zoodat men er twee verschillende gerechten mee kon eten. — De in bezit. Zonder twijfel was Tygge, de stamvader, de belangrijkste en interessantste van de Deensche eigenaren. Zijn naam is nauw verbonden aan de geschiedenis van het Deensche rijk. In 1658 werd Skåne van Denemarken gescheiden en er volgden harde jaren voor Skåne's burchten en burcht-

heeren. Vooral voor Wegehholm, want de laatste Krabbe was kinderloos gestorven en de geldzaken stonden allerleest, deels ten gevolge van den oorlog, deels door mislukte pogingen, om in Skåne kolen te delven. In 1663 kwam Wegehholm in Zweedsche handen; de gouverneur van Skåne, graaf Stenbock, kocht niet alleen dit goed, maar in den loop van korten tijd ook het naburige Røgle, Kassagård en Spannarp. Het slot verkeerde in deplorabelen toestand, de vensters gebroken, ijzer en sloten verdwenen, de deuren opengebroken, het lood van de gooten gestolen, de plafonds gebroken; kortom er was eene grondige reparatie noodig. Stenbock nam die restauratie ter hand en wel zoo grondig, dat het karakter van het oude gebouw geheel te loor ging. De torens werden afgebroken, de oorspronkelijke kleine vensters en de schietgaten dichtgemetseld, hooge ramen werden er gemaakt en eene nieuwe poort. Ja, zelfs werd de loop van de rivier verlegd, zoodat deze niet meer geheel om Wegehholm heenstroomde. Zoo had er eene complete gedaanteverwisseling plaats van oude Deensche burcht in Zweedsch slot. — De familie Stenbock woonde evenwel niet lang op Wegehholm; de omstandigheden waren ook voor den overwinnaar niet gunstig en Stenbock zag zich

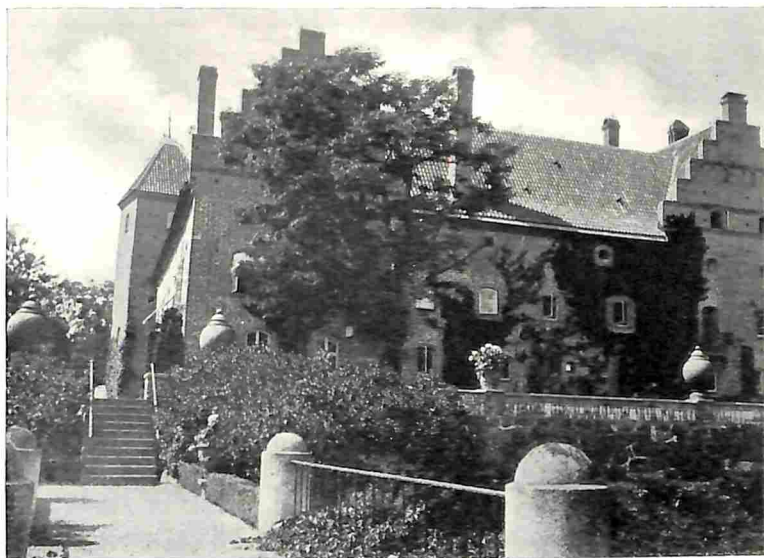

Foto Emelka

DE SPAANSCH E MANTILLA

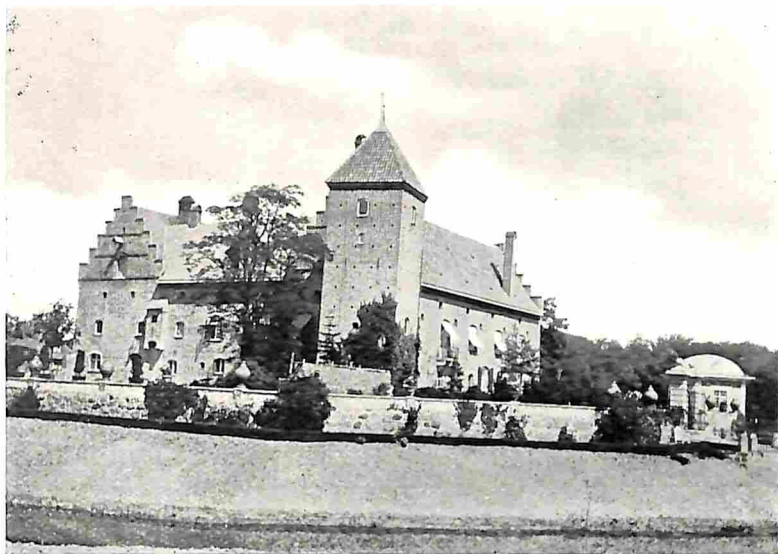
genoodzaakt het goed weer te verkoopen. Het kwam in verschillende handen, werd gedurende den Skåneschen burgeroorlog in 1710 door de Denen in brand gestoken en ten slotte door Isaac Cederkrantz bewoond. Hij was het die aan de binnenplaats de arkaden liet aanbrengen. De aanleiding tot dezen voor Zweden recht ongewonen bouwtrant, moet gevonden worden in het feit, dat Cederkrantz gedurende de laatste jaren van de 17de eeuw als gezant van Koningin Christine te Rome had geleefd. Cederkrantz's zoon ging ook weer allerlei veranderingen aanbrengen, bijv. veranderde hij de hoogte van de verdiepingen van 5.5 M. tot 4 M. waardoor er drie inplaats van twee verdiepingen ontstonden. Wat verwarmingsmogelijkheid aangaat, was dat nog wel een voordeel te noemen. De bovenste verdieping werd als magazijn gebruikt. Wat het inwendige aangaat, dit kreeg, dank zij de bemoeiingen van Cederkrantz's dochters geheel het cachet van een 17de eeuwsch, Zweedsch slot. Uit deze periode stammen de muren, beschilderd alsof ze met stoffen behangen waren, de hooge, witte vleugeldeuren met schilderstukjes er boven, de Rörstand porceleinen kachels. — In 1874 werd door den toenmaligen eigenaar, den kamerheer Lövenstierna de ridderzaal verhoogd, ook de vensters daarvan vergroot, en de rest van de ouderwetsche schouwen door toen moderne porceleinen kachels vervangen. De zaal werd gedecoreerd met barok skulptuur in wit en goud. — Zoo maakte het slot in den loop der jaren den heerschenden smaak (en onsmaak) mede. Het is eerst weder in 1902, dat, dank zij den tegenwoordigen eigenaars, de oude burcht weer als zoodanig herrees en ook de rivier weer in haar vroegeren loop hersteld werd. Zooveel mogelijk is het schoone uit den loop der tijden bewaard gebleven of weer hersteld: zoo de vierkante torens, de buitentrap aan de noorzijde, de oorspronkelijke, kleine vensters en schietgaten. De leelijke glasruiten werden weggenomen uit de bogen van de galerij op de eerste verdieping en vervangen door eene fraaie ijzeren balustrade, vervaar-

digd naar Venetiaansch voorbeeld. Ook werd de binnenplaats door een glazen dak geheel afgesloten. Een glazen tochtdeur met een fraai bewerkt smeedijzeren hekwerk, gemaakt volgens eene photographie van eene poort in het Palazzo Bevilacqua in Bologna, verhindert het binnenkomen van koude en wind, als de slotpoort opengaat. De binnenplaats is nu de geliefde verblijfplaats van de talrijke bewoners en gasten van het slot; eene springende fontein in het midden omringd door bloeiende planten, laat een zacht gemurmel hooren. Op de treden liggen groote Perzische kussens, noodend tot rust na den dans op den gladde tegelvloer. In de galerij prachtige antieke kasten, stoelen, schilderijen, tapijten, kortom alles, wat kunstzin en goeden smaak bijeen weten te brengen. — In den Noordelijken vleugel werd eene groote eetzaal ingericht, die in directe verbinding staat met het uitgebreide keukendepartement. De eetzaal heeft de hoogteverhouding uit de Stenbocksche periode behouden; het bovenste gedeelte van de muren, waarin zich de schietgaten bevinden is wit gekalkt; dan ziet men een rand, waarin duidelijk de doorsnee van de dikke eikenbalken te zien is en die de hoogte van de vroegere verdieping doet herkennen; daaronder begint de frescoschildering, eene vergulde draperie voorstellend. Deze voorstelling werd gemaakt volgens het in een huis van 1520 te Malmö gevonden voorbeeld. De schouw en de buffetkast zijn 15de eeuwsch en afkomstig uit de sacristie van eene kerk in Oost-Götland. Aan den wand tegenover de schouw prijkt eene enorme schilderij van Egidius Falckenburg; het onderwerp is eene tamelijk Bacchantische scene. De Ridderzaal is de groote salon, waar, gewaarschuwd door het hoornsignaal, de gasten te samen komen. Hier krijgen de heeren op Zweedsche wijze hun glaasje aquavit en boterhammetje vóór het diner. De muren van de ridderzaal zijn met roode zijde bekleed. Boven de uit Venetië afkomstige antieke schouw hangt een 17de eeuwsch hollandsch portret van eenen jongen in het grijs door Jacob Backer

WEGEHOLM (ZUIDZIJDE)

(In het Mauritshuis in den Haag vindt men een dergelijk stuk van dezen meester.) De hooge vensters zien uit op het park; aan den tegenovergestelden kant leiden glazen deuren naar de arkade. In de ridderzaal komt nog eene salon uit met in lichte kleuren gehouden wandschildering en een porceleinen kachel, beide uit de 17de eeuwse periode van het slot. Een klein eikenhouten poortje, zwaarbeslagen, voert ons van hier naar het bovenkamertje; voorwaar een romantisch verblijf! Voor de schouw ligt een groot ijsbeervel; als meubilaire niets dan eene stoel en tafel en daarop een gewichtig, lijvig foliant: het vreemdelingenboek! Hier kan men zich rustig afzonderen, om zijne gevoelens ten opzichte van Wegeholm en zijn „vaerdfolk” in min of meer welgestelde bevoordingen neer te schrijven. De wanden zijn beschilderd in grijs en zwart volgens het zoogenaamde kristalpatroon. Het effect is alleraardigst, het geeft werkelijk den indruk als van geslepen kristal. Deze schildering is van onder later daaroverheen aangebrachte fraaiigheid te voorschijn gekomen. In de bibliotheek vindt men muurschilderingen op linnen uit de 17de eeuw met de toenmaals geliefde schijnarchitectuur, een antiek plafond uit een huis in Nürnberg afkomstig en eene schouw van Verona marmer. Zoo ziet men, dat het inwendige Wegeholm niet absoluut in stijl gehouden is, nl. in dien zin, dat alles in stijl en smaak eener bepaalde periode gehouden is. Wat echter wel bereikt is, is een zeer woonbaar en zeer smaakvol interieur. Alle meubels ook die der slaap- en logeerkamers zijn antiek en voor het grootste gedeelte door de tegenwoordige bezitters verkregen op kunstveilingen in Stockholm of in het buitenland. — De tuinen van het slot zijn aangelegd door I. P. Andersen. Het slot-eiland is geheel door een laag muurtje omgeven, zoodat men daar beter van terrassen zou kunnen spreken. Op het muurtje staan van afstand tot afstand groote vazen en potten van roodachtigen steen. Deze werden in Zweden gebakken naar het model der oorspronkelijke (Italiaansche) exemplaren, die den Zweedschen winter niet konden verdragen en stuk vroren. Beter houden zich in dit opzicht de wit marmeren banken op het Zuidelijke terras, die aardig staan tusschen de hoog-opgaande donkere coniferen en de bonte bloemenranden daar tusschen. Aan de oostelijke zijde vinden we geschoren bux-boompjes en eene enorme acacia. De Noordzijde, de zijde van het slot, waar geene vensters, slechts schietgaten zijn, is geheel voor den oprit vrijgehouden. Als de auto's de eerste brug overkomen die de eilanden met het „vasteland” verbindt, wordt een signaal met den hoorn gegeven en ziet men in de verte, hoe de boogvormige poort geopend wordt en de gestalte van de bekoorlijke gastvrouw u tegemoet treedt. Op het eerste langste eiland rijdt men tusschen de Kavalierhuizen door, vier in getal, langgestrekte, lage gebouwen van vakwerkconstructie. Ze werden reeds in 1520 door Tygge Krabbe gegrondvest. Hier wonen nu inspectoren enz. en zijn de logeerkamers voor de chauffeurs van gasten, linnenkamers en dergelijke. Want Wegeholm is een heel staatje op zich zelf met eigen bakkerij, wasscherij enz. enz., afgezien nog van het landbouwbedrijf, dat geheel op zichzelf staat. Op een van de uiterste hoeken van het terras bevindt zich het theepaviljoen, een vroolijke koepel met openstaande balkondeuren boven de Wegs en langs de wanden loopende cretonne sofa's. Aan de Zuidzijde leidt een bruggetje naar het park vol oude beuken en eiken, een ander naar de vier reusachtige gazons in wier midden de oude eik troont als een deftige (rheumatische) oude heer! Het is hem aan te zien, dat hij vele eeuwen over zijne kruin heeft zien gaan. De vierkante gazons zijn van groote uitgestrektheid. Aan de eene zijde worden ze begrensd door een border langs de Wegs; aan de andere zijde loopt het terrein op, wat aanleiding gaf tot het aanleggen van eenen rotstuint in optima forma. Bovenop is de pergola, gebouwd

DE BURCHT UIT HET PARK GEZIEN. RECHTS DE THEEKOEPSEL

op de fundamenten van een koeienstal, die daar in 1700 stond. Vanaf de pergola heeft men een prachtig gezicht over de tuinen, op de burcht en de rivier en de zware boommassa's van het park. Achter de pergola vindt men een rozentuin in oud-franschen stijl, (tijdens een gestrengen winter bevroren daar 700 struiken, excusez du peu!) daarachter weer kassen, perken met snijbloemen e.d. — Allicht schoot u zoeven bij het noemen van de „Kavalierhuizen” Gösta Berling te binnen. Nog sterker moest ik daaraan denken, toen men mij bij het passeeren van een klein huisje aan den buitenkant van het park gebouwd, vertelde, dat daar eene naaister gewoond had. In gedachten zag ik voor het dakvenster Juffrouw Marie's stil, bleek gezicht. ☞ Wegeholm als landgoed is zeer uitgestrekt en het boerenbedrijf van groot belang. Bijvoorbeeld heeft men er een paar honderd koeien op stal staan. Het landbouwbedrijf is volgens de modernste methoden ingericht. Met kunstmatig regen worden de droogste akkers besproeid en voor de bevoeding van dorre weilanden is al een Hollandsch expert naar Wegeholm gekomen. Ook aan den boschbouw wordt veel aandacht besteed en woeste grond tot bosch ontgonnen. En last not least bezit Wegeholm op een kwartiertje afstand per auto aan Skelderviken een eigen strand met badgegenheid. HELENE MULLER MASSIS

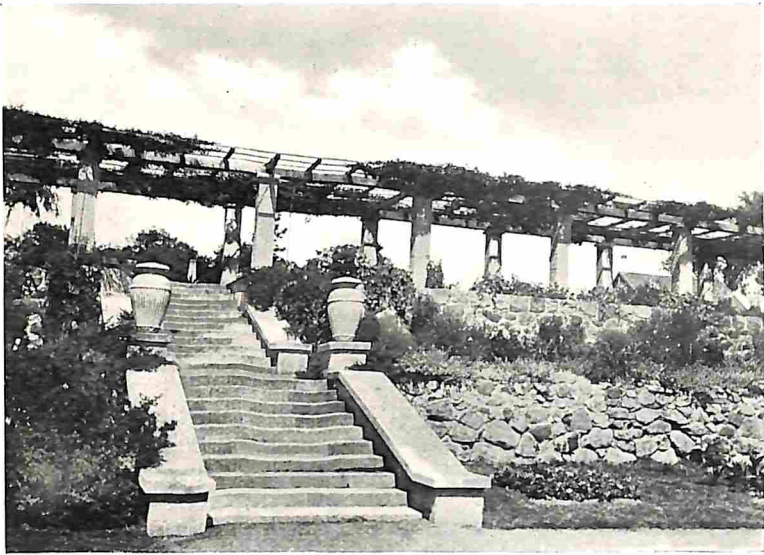
EEN UITGESLAPEN HOND

IEDER hoorde wel eens staaltjes van door honden aan den dag gelegde slimheid, maar ik weet van honden, die buitengewoon slim waren, uitgeslagen zelfs, geslepen als het er op aan kwam om door hen bedreven kwaad te verbergen of de sporen ervan te vermoffelen. ☞ Daar had je Prins, die mooie, bruine, langharige setter, welke altijd in en om het portaal van een landhuis te vinden was. Hij hield daar de wacht, had er zijn nachthok en verstopte daarin menig oud soepbeen waaraan hij af en toe eens lag te kluiwen. Zijn taak was de bewaking van huis en erf, hij mocht

het hek om de woning niet verlaten en was in den regel erg gehoorzaam en trouw, maar, de natuur ging soms boven de leer! Dan kwam Prins er toe om een zwerftocht door bosch en veld te ondernemen, te jagen achter konijntjes of op ander wildspoor. Als zulk een strooptocht hem ver van huis had doen afdwalen, kwam de zondaar schuldbewust, met hangenden kop en druipstaartend, bang voor straf en vol schaamte weer thuis en trachtte iedereen te ontloopen of bleef deemoedig op een afstand. ☞ Op zekeren dag ontdekte zijn meester, per auto op weg naar huis, op een weide een hond, die achter konijnen joeg. 't Was warempel Prins, die op een fluit van zijn baas aan kwam rennen en naast hem in de auto sprong, waar de hond stil opzij bleef uitkijken en dus blijkbaar zijn zwijgenden meester niet aan durfde zien. Maar toen voor het huis gestopt werd, wipte Prins vlug uit den wagen en sloop naar het portaal. Toen zijn meester het huis naderde kwam Prins hem daar met vroolijk geblaf ten luiden welkomstgroet, blij tegemoet springen, alsof de hond zijn baas sedert langen tijd niet gezien had. 't Was of de geslepen raker zeggen wilde: — Kijk eens, wat een beste hond ik ben! G.

DE STORMMEEUW

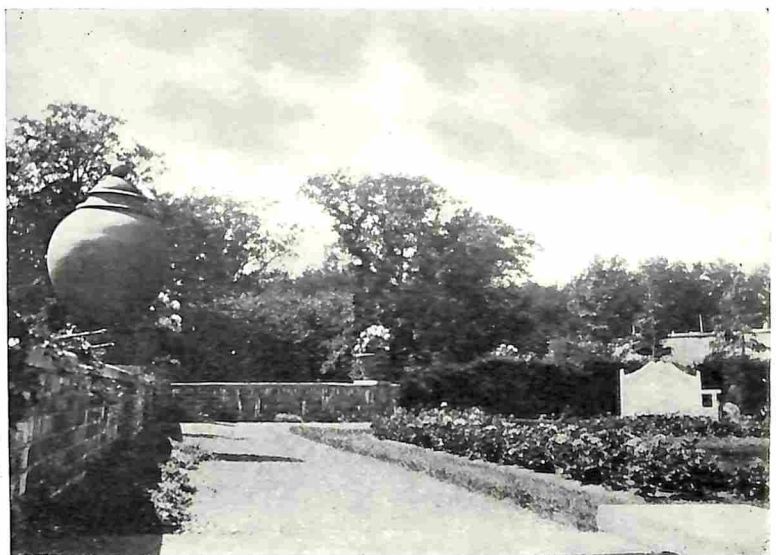
IK herinner me goed hoe we vroeger, als we langs het strand en in de duinen zwierven, er naar konden verlangen eens een stormmeeuw te zien. We wisten dat hij op heel enkele plaatsen in ons land broedde, in die overweldigende vogelparadijzen op onze Waddeneilanden, op den Hoek van Holland en op Schouwen. Maar hoe daar te komen? Al die broedplaatsen werden streng bewaakt. We wisten echter niet dat we diezelfde stormmeeuwen 's winters bij honderden konden zien langs onze stranden en op de wei-

DE ROTSTUIN EN PERGOLA VAN WEGEHOLM

landen, en daardoor bleef om dien vogel jaren lang een geheimzinnig waas hangen. ☞ Totdat ik een keer toegang kreeg tot het vogeleiland „de Beer”, den beroemden Hoek van Holland. En daar zag ik voor 't eerst mijn stormmeeuw en stond ik bij zijn nest tusschen de helm, terwijl hij roepend boven me rondkringde. Die oppervlakkige kennismaking maakte een diepen indruk op me en ik brandde van verlangen om meer van hem te weten te komen, meer uit zijn leven te zien. ☞ De gelegenheid daartoe kwam een jaar later, toen ik het voorrecht had, eenige weken in de buurt van een stormmeeuwenbroedplaats te kampeeren. Ik kreeg permissie, bij een van de nesten een schuilhut te graven, een overdekte kuil, waarin plaats was voor één persoon met een camera. Op een stralenden zomermorgen betrok ik mijn post. Mijn kameraad, die me weggebracht had en alle kieren en gaten van de schuilhut nog eens goed had voorzien, vertrok weer. Ik zag hem wegwandelen tusschen de lage duintjes door, steeds omzwermd door een wolk gierende sterns, die in angst zaten om hun nesten, waarmee de bodem haast bedekt was. ☞ Bij mij in de buurt keerde langzamerhand de rust weer. De sterns streken en gingen op de nesten zitten, of zetten het voeren van de jongen voort, alles onder druk gesnater en gekrijt. Een drie meter voor me lag het stormmeeuwnest tusschen de wuivende helm, zacht beschonen door de morgenzon. Waar waren de oude stormmeeuwen? Ik hoorde niets van hen, maar een telkens voorbijglijdende schaduw zei mij dat ze boven mijn hut rondkringden, een beetje argwanend nog tegenover het camera-oog. Ze kwamen echter steeds lager, en af en toe hoorde ik al het suizen van de vleugels. ☞ Daar streek een stormmeeuw neer, op een tien meter achter het nest, en een seconde daarna de tweede ook. Nu stonden ze daar naast elkaar aan den rand van het duinplasje; de zon speelde om de slanke, blanke lijven, de wind bolde de veeren losjes op. Wat een verrassing, deze twee prachtvogels! Ik kon niet uitgekeken raken aan de edele koppen met de bruinzwarte kraaloogen en de fijne snavels. En dan de fiere, hagelwitte halzen. Wat een verschijningen! Ge kunt u moeilijk mijn verrukking voorstellen, toen ik dit in mijn schuilhutje meemaakte. ☞ Er kwam beweging in de voorste stormmeeuw. Langzaam stapte hij op me toe, telkens even rondkijkend. Daar was hij bij het nest; nog een oogenblik stond hij de schuilhut op te nemen — o, wat hield ik me muissstil! — dan zakte hij in de hielen door, schudde zijn buikveeren over de eieren heen en ging zitten broeden. ☞ Daar was mijn doel bereikt. Nu voelde ik hetzelfde wat een jager moet voelen, die na veel moeite het wild te slim af is geweest en het tenslotte voor zich ziet, van geen gevaar bewust. Mijn meeuw was spoedig aan de schuilhut gewend en keek zelfs niet meer op, wanneer de sluiters van de camera klikte. Stilletjes zat hij zich de veeren te poetsen of keerde de eieren eens. Af en toe stond hij op en liep een meter of twintig weg, tot hij aan een strook aanspoelsel kwam, dat door een winterstorm was neergelegd en nu door de felle zon geheel was uitgedroogd. Daar nam hij een snavelvol van mee en verwerkte het in den nestrand. Vooral in de ochtenduren deed hij dit telkens; toen het warmer werd, nam zijn ijver af. Tenslotte zat hij op het nest te knikkebollen, steeds langer gingen zijn oogen

dicht en eindelijk viel hij in slaap, den snavel op de borstveeren gezonken. ☞ Ik mocht hem niet storen. Kreeg hij ook maar een oogenblikje argwaan, dan was het mis en dan zou het intieme leven van de stormmeeuw een gesloten boek voor me blijven. Dus wachtte ik, terwijl mijn meeuw sliep en amuseerde me met de sterns in den omtrek. Nu, er waren er genoeg, en als het aan hen lag, zou ik me dien dag geen oogenblik vervelen. Toch verlangde ik er naar dat er weer leven in mijn meeuw zou komen. Na eenige uren kwam een gelukkig toeval mij te hulp. ☞ Vanuit een hoek van mijn schuilhut, die met helm was dichtgestopt, drong een zwak geritsel tot me door. Eerst schonk ik er geen aandacht aan, maar plotseling hoorde ik er een ander geluid tusschen door, een welluidend: „kürrr, kürrr!” Toen boog ik de helmsprietten wat opzij en daar rolde hevig ontdaan een pad naar binnen, gevolgd door zijn betere helft. Ik liet ze aanvankelijk betuilen en vermaakte mij met hun koddige bewegingen. Maar ze kwamen te dicht in de buurt van mijn boterhammen en toen zette ik ze maar weer buiten de deur. Onverstoorbaar zetten ze hun wandeling voort, nu in de richting van de slapende meeuw. Ze kwamen aan den nestrand aan en begonnen er tegenop te klimmen. Roef! met een schok werd de meeuw wakker, ineens was zijn hals lang uitgerekt. In een oogwenk overzag hij de situatie en tegelijkertijd greep hij in ook; met enkele snavelduwen werden de padden een andere richting uitgeduwd. Ook goed, ze zouden hun weg wel vinden. Langs hem heen liepen ze door, steeds met belangstelling door den vogel gevolgd, tot ze een veilig eind weg waren. ☞ Ja, nu was hij wakker en goed ook. En 't was alsof zijn echtgenoot — die ik al dien tijd niet had gezien — in de buurt had staan wachten, want binnen een minuut verscheen hij plotseling in mijn gezichtsveld. Zacht koerend stapte hij op het nest af, tot hij er vlak naast stond. Toen rees de ander overeind en maakte plaats voor zijn kameraad, die behoedzaam op de eieren schoof. Een oogenblik bleef de eerste zich nog staan poetsen, geeuwde eens, rekte zich de pooten en de vleugels en nam toen de wieken. Ongewijfeld ging hij naar zee, om daar in de branding zijn kostje op te gaan halen. De rest van dien middag gebeurde er weinig. Pas tegen het vallen van den avond kwam de tweede meeuw weer terug. Een meter naast het nest ging hij zitten, den rossig beschenen kop naar den wind gekeerd. Zoo gingen ze de nacht in op de wijde duinvlakte. En ik maakte stil dat ik wegkwam. ☞ Een week later kwam ik terug. De eieren waren uitgekomen en de drie donsjongen waren met hun ouders op stap gegaan. Deze lieten hen zelden alleen; wanneer de een er op uit was om voedsel te zoeken, bleef de ander bij de kinderen. Nog een paar weken later waren de jongen vlug en gingen de wijde wereld in, een jaar van zwerversleven tegemoet. Tot zoover weet ik de geschiedenis van mijn stormmeeuwen. Ik weet ook nog, dat ze, nog voor de herfst in 't land kwam, naar het Zuiden vertrokken; dat doen al onze stormmeeuwen. Elk jaar echter komt in Augustus en September al een groote stroom van stormmeeuwen uit het Noorden. Het heele najaar en den heelen winter door bevolken ze dan onze akkers, weiden en stranden in groote troepen. ☞ In Augustus al verschijnen ze achter

HOEKJE VAN HET TERRAS OP WEGEHOLM

den ploeg; ze weten net als de kokmeeuwen dat daar iets te halen is. Soms zijn ze in troepen op de weilanden aan 't wormen vangen; weer een andere manier om aan de kost te komen. Dat doen ze heel handig, op ongeveer dezelfde manier als wij het doen, nl. door schokkende bewegingen in den grond te maken. Zij doen dat met hun poot; langzaam trappelen ze met hun breede zwemvliezen, staan als een lijster te luisteren en happen dan toe. Zij zijn niet de eenige vogels die dit trommelkunstje kennen, ook kokmeeuwen, kieviten en zilvertmeeuwen kunnen goed wormen vangen, om van lijsters niet te spreken. ☼ Onder die honderden stormmeeuwen die dan op de weilanden bezig zijn, bevinden zich vele jongen. Ze zijn heelemaal bruinegeklekt, ook op hun kop; alleen de rug is al blauw. Achter langs den haast witten staart loopt een breede bruinzwarte band. Zóó moeten nu ook de vogels er uit zien, die we dezen zomer als dansjongen aantreffen. Deze jongen krijgen pas na anderhalf jaar hun volwassen kleed. Dat volwassen kleed, zooals wij het van den zomer leerden kennen, zoeken we nu tevergeefs. In plaats van sneeuw wit, zijn kop en hals nu groezelig gevlekt, dat is het z.g. winterkleed. ☼ Komt nu de winter in het land, en wordt het meenens, zooals van 't jaar, dan moeten ze de weilanden verlaten, want deze worden met de vorst keihard. Ze trekken dan naar zee. Al degenen die niet meegaan, en dat zijn er verscheidene, komen onherroepelijk om van honger. De laatste jaren echter begint er in hun gedrag gedurende den winter verandering te komen. Evenals de kokmeeuwen al eerder gedaan hebben, zoeken ze in moeilijke tijden de groote steden op, om bij de goedgeefschene menschen om eten te bedelen. Aanvankelijk waren ze daarbij zeer schuw en dorsten het brood niet van de menschen aan te nemen, maar lieten de kokmeeuwen de kastanjes uit het vuur halen. Zelf namen ze het dan de kokmeeuwen weer af. Dat gaf altijd aanleiding tot de prachtigste gevechten. Stel u voor een gulzige kokmeeuw met een stuk brood in zijn snavel waar hij bijkans in stikt, als een razende rondvliegend onder het uitstoten van allerlei gesmoorde keelgeluiden, achtervolgd door een vijftal krijschende stormmeeuwen; een kostelijk schouwspel! ☼ Tegenwoordig echter nemen ze ook zonder meer het brood van de menschen aan, hoewel ze hun tafelschuimers-manieren nog niet vergeten zijn en waarschijnlijk ook vooreerst niet zullen afleeren. Omstreeks Maart beginnen de „winterkoppen” te veranderen van kleur, de leelijke grauwe vlekken verdwijnen en kop en hals worden weer mooi blank. Dan begint ook de terugtrek weer naar het Noorden; en komt Mei in het land, dan is de stormmeeuw weer een zeldzame vogel, die je alleen te zien kunt krijgen op de afgelegen broedterreinen.

N. T.

Van een tocht in de „Alpes-Maritimes”

(Uit m'n reisdagboek)

(Slot)

N A gisteren — Zondag — mij eens de weelde van kalm, genoeglijk lui niets-doen te hebben veroorloofd, ben ik vandaag opnieuw weer op marsch getogen. En zoo is 't dan op het oogenblik in een kleinen, eenigszins afgelegen olijftuin, even voorbij het dorpje Malaussène, dat ik deze regels zit neer te schrijven. Ik ben geheel midden de bergen nu. In de groote rust en in de stilte. Maar ook . . . in de warmte, want het is nu ongeveer half twee op den middag, en vanuit een strak blauwen hemel schroeit meedoogenloos een haast Afrikaansche zon het landschap, zonder dat hier ook maar, — zooals wel beneden in de vallei, — eenig windzuchtje een oogenblik

verlichting brengt. Hetgeen me bij momenten sterk doet denken aan de sierra's van Zuid Californië. Almede, doordat hier lijnen en kleur van de bergen merkwaardig veel van „daar” hebben. Vanaf de plek waar ik zit te schrijven, kan ik, tusschen een paar oude olijven door, het dorpje Malaussène juist nog zien liggen. Een slank, grauw kerktoentje met, iets lager, dicht op elkaar, grauwe huisjes met kleine, donkere vensters en verweerd grauw dak. Geen enkel levendig kleurtje, geen enkel fleurig nootje. Slechts stemmig lichtgrauw en donkergrauw en nog donkerder grauw, met — contrast — hoog er boven een lucht als van Perzisch turkoois. En zoo eenigermate ook is het interieur van het dorpje. Waarmee ik niet zeggen wil dat Malaussène een bezoek niet overwaard is. Integendeel, ik was er bijkans den ganschen ochtend en vond er dingen waarvoor, daar ben ik zeker van, menig schilder, en vooral! menig etsers, in ware verrukking zou hebben gestaan. Zoo bijvoorbeeld is er, vooraan in het dorp, een kleine „place”, — waarop in de schaduw van een zwaren, breed spreidenden elm, tegen een antiek muurtje een drinkfontein plast, terwijl tusschen de oude huizen op den achtergrond een brokje koele straat (waarin, toen ik er was, juist een kereltje met een ezel) steil, bochtig omhooggaat, — al wel zóó ongemeen mooi, zóó nobel pittoresk, dat ik haar werkelijk met spijt verliet. Ah! en dan de straatjes! Die nauwe, ruw beklinkerde trapstraatjes, waarin het zoo recht landelijk naar den stal en naar

versch binnengehaald hooi rook! Hier gansch overdekt, in een geheimzinnig half-duister, ginds ten deele in het volle, felle licht weer, gestoffeerd soms even met een zwart vrouwenfiguurtje onder een grooten, geel strooien zonnehoed, of met een pittig kereltje met een geit of met een ezel, . . . Diou neen!, ook in die kleine, verwaarloosde straatjes ontbrak het schoone niet! Evenmin als, — voor mij althans, — het interessante er mankeerde. Want, — wat ik eigenlijk niet gedacht had in Malaussène te zullen vinden, — in bijna alle woningen „on „fait” encore des magnans”, dat wil zeggen: doet men te gelegener tijd nog aan de cultuur van de zijderups. (Een cultuur waarvan ik eerlijk gezegd, tot

vanochtend vroeg, al heel weinig op de hoogte was, doch waarover ik sinds in een der „magnaneries” van het dorpje hier, niet onaardig wat ben te weten gekomen). Zoo begint men dan de „éducation du ver à soie”, in de bergen hier, in Mei, — nadat men vooraf het grootste vertrek van z'n huis, met behulp van planken op afstanden boven elkaar tegen de muren geplaatst, — (zooals in een bibliotheek), — tot kweekerij, tot „magnanerie”, heeft ingericht. Kweekerij waarin nu, al naar de ruimte, en de hoeveelheid voedsel aan moerbeibladeren waarover men beschikt, een half ons, of twee ons, of vier ons zijderupsseitjes, — hier spreekt men van „graines”, waarbij men nog altijd in onsen van ten naaste bij dertig gram rekent, — ter uitkoming op kartons worden neergelegd. Waarop weldra de zijderupsjes geboren worden, — kleine, zwartachtige rupsjes, die na enkele dagen van huid wisselen en dan een min of meer vaalwitte kleur aannemen. Een maand ongeveer heeft men ze nu te voeden om ze hun vollen wasdom te doen bereiken. Gedurende welken tijd zij vraatzuchtig de hun voorgezette moerbeibladeren, — hun volstrekt eenig voedsel, — verslinden. (Een bezigheid, die nochtans door een viertal korte perioden van slaperige rust wordt onderbroken, hetgeen de lieden hier doet spreken van „dormir des deux”, „des trois”, „des quatre”.) Tot zie! op een zeker dag het moment gekomen is dat de „magnan”, de — nu lijvige — rups, hare zijde zal gaan spinnen, — met het oog waarop men inmiddels in de „magnanerie” de ruimte tusschen de planken met bosjes brem heeft bezet. De „cabanes”, gelijk men deze bosjes twijgen hier in de Provence noemt, zijn overvol met rupsen nu, die vadsig er in rondkruipend, ieder haar hoekje zoeken. Waarop het in-

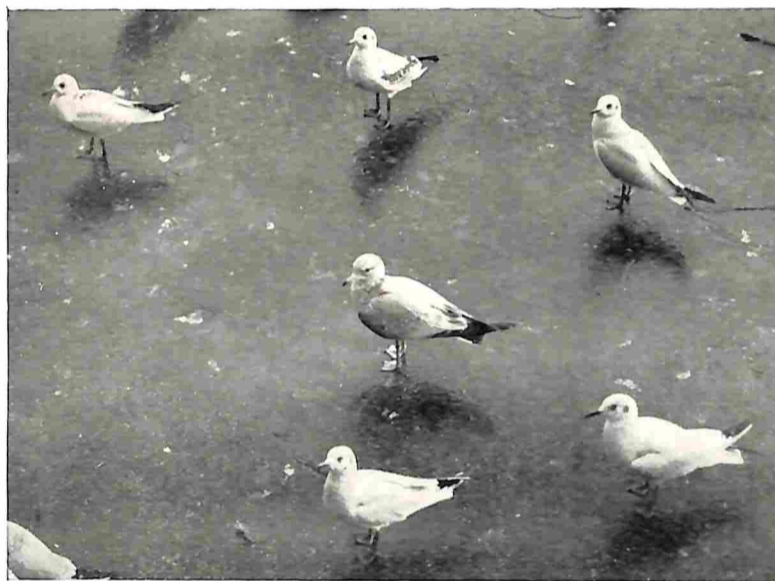

Foto N. Tinbergen

DE JONGE STORMMEEUW OP HET IJS TUSSEN DE KOKMEEUWEN

spinnen begint en weldra de precieuze cocons, — hier in de bergen, waar men den „Chinois doré” kweekt, van eene prachtigoranjegele kleur, — zijn gevormd. Men heeft nu slechts de cocons van de twijgen los te maken, ze van een soort van lichte watten waardoor ze omgeven zijn, — de „bavelle”, — te ontdoen, om ze aan de fabriek ver weg, in stad ergens, te kunnen afleveren. (Waar één gram „graines” ten naaste bij drie kilo cocons geeft, oogst dus een kweker „qui „fait” deux onces”, — gelijk men dat hier zegt, — honderdtachtig kilo cocons. Betaald, dit jaar, met vijftwintig francs het kilo, benevens nog met twee-en-een-halve franc „prime d'encouragement de l'Etat”, maakt hem dat een som dus van ongeveer vijfduizend francs. Hetgeen voor een maand vrij gemakkelijk werk een inderdaad nog niet zoo onaardige belooning is.)

Foto N. Tinbergen

BROEDENDE STORMMEEUW

Touët-de-Beuil, 27 Juni 1928
 Ik meen dat 't Moris geweest is, die eens Touët-de-Beuil het meest curieuze dorp der gansche „Alpes-Maritimes” heeft genoemd. Of dit oordeel juist is valt mij, die de „Alpes” pas leer kennen, natuurlijk moeilijk te zeggen. Maar één ding weet ik sedert vanmiddag toch al wèl, en dat is dat een dorp waarlijk al hypercurieus zou moeten wezen zoo het 't van Touët in curiositeit zou willen winnen. Zoeven van een eerste bezoek aan dit wonderlijke, als tegen den bergwand hangende dorpje, in m'n logement beneden aan den grooten weg teruggekomen, wil ik nog vóór den avond een en ander aangaande dien tocht hier neerschrijven. De wandeling vanmiddag naar het dorp begon dan al terstond met een stevig klimmen langs eene opeenvolging van steile trapwegjes in brandende zon. Gevolgd door een klauteren over de ruwe, ronde klinkertjes van nog

meer steile trapwegjes, evenzoo in 't volle, felle zonlicht. Waarop nog weer meer klimmen volgde. Hetgeen „en somme” iets monotoons had kunnen hebben gehad wanneer niet al die hellende wegjes tusschen de aardigste, ommuurde tuintjes hadden gelegen die ik van m'n leven schier nog zag. Wat al verrukkelijk groen, wat al blijkleurige bloemen, wat al heerlijke vruchten, daar in die kleine, landelijke gaarden! Aan alle zijden stonden er de koelwitte- en de rozeroode oleander als giganteske bloemruikers boven de muurtjes uit, haast overal zag ik den Japanschen „néflier”, met tusschen zijne decoratieve bladeren trossen en trossen van mooie, ronde „vieil-or”-kleurige vruchten. Ah! en dan die sierlijke granaten, met hun pittig, frisch, vroolijk loover en hunne vurig klapproosroode bloemen, bloemen als van den hibiscus op Hawaii! En dat sappig groene wingerdbladd overal, hier over een brokje grijzen muur, daar tegen een oud, houten hek, ginds boven een aardige deur, of bezijden een klein, geestig poortje! Tot ik dan eindelijk boven was, — aan den ingang van het dorp. Waar, als bij tooverslag, een aangename koelte mij tegemoet kwam. En . . . een aardige, meest gulle ontvangst mij terstond zou te beurt vallen. Want zie! amper had ik in een der straatjes mij op de trede van een oud stoepje neergezet om, zooals ik dat op reis meer doe, haastig even 'n paar notities te krabbelen, of onmiddellijk werd mij vanuit een huis aan den overkant door een klein meisje een stoel gebracht. Een attentie, die mij tot nu toe in de „Alpes” nergens nog was bewezen, en waarvoor ik, toen ik met schrijven klaar was, „grand-père”, — door wien de kleine, had ze me verteld, was gestuurd, — dan ook vriendelijk ging bedanken. Doch, . . . „grand-père”, een nog krasse vijfenzeventigjarige, die al z'n leven in het antieke

Foto Theo de Veer

VAN EEN TOCHT IN DE „ALPES-MARITIMES”. GATTIÈRES

Touët-de-Beuil had gewoond, „grand-père”, een gezellige, leuke, oude prater, liet mij daarbij zóó niet gaan. Ah! non, . . . nu we daar eenmaal zoo genoeglijk voor z'n woning bijeenzaten, — „grand'mère”, goedig uitziend vrouwtje, was middelerwijl ook naar buiten gekomen, — moest ik hem toch beslist het plezier aandoen een glas wijn uit z'n eigen tuin met hem te willen drinken. „Un petit vin rouge, quelque chose de bon, vous verrez! . . .” En kijk! zoo zat ik, vreemdeling uit het verre noorden, nauwelijks in Touët, daar in een schaduwrijk, heel antiek straatje, dan weldra met die brave oudjes bij eene flesch voortreffelijke landwijn, — inderdaad, „grand-père”, 't wàs „quelque chose de bon”! — te gezelschen, wel! alsof we jaren elkaar al hadden gekend. Waarover wij al zoo praatte? O, natuurlijk veel over het dorp, over hun curieus Touët-de-Beuil, en over wat daar al zoo gebeurde. En dan, dan, heel veel, ja vooral veel over hun zoon, — over hun zoon, die ver weg in 't zuiden van Tunis woonde, over hun eenigsten jongen, dien ze nu al in zoo'n tijd niet hadden gezien. „Un brave garçon, monsieur!” . . . „Oh! oui monsieur, un brave enfant!” . . . Ah! beste oudjes, wat deedt ge mij dàn denken aan „Les vieux” van Alphonse Daudet, — wat deedt ge mij dàn denken aan „Mamette” en aan „l'ami de Maurice”!

Touët-de-Beuil, 28 Juni 1928

⊗ O ja! wèl is Touët-de-Beuil nu allercurieus, dorp nog! Ja! wèl heeft Touët-de-Beuil in alles het karakter nog van eene kleine, antiek seigneuriale „bourgade” in het gebergte, — van een veilig, donker rotsnest, waarin elke woning min of meer een vesting—, elk venster een verraderlijk schietgat is, en dat ten tijde der guerilla's en der plunderingen gemakkelijk kon worden gedemakd. Nóg is het hier één labyrint van somber grijze, oeroude huizen en heel, heel nauwe, duistere straatjes en nog duisterder steegjes en gangetjes, — van steile, veelbochtige straatjes en overdekte steegjes, waarin meer dan eens ge aan catacomben, of aan een kerker uit het kasteel Chillon wordt herinnerd, — van kil'e, overwelfde gangetjes, waarin onwillekeurig het „Lasciate ogni speranza, voi ch'è entrate”

van Dante u in de gedachte komt. Alleen, — neen, veel bewoners, zooals vroeger, telt Touët niet meer, en naar ik zoo-even hoor, mindert hun aantal nog ieder jaar. Waardoor hier in het dorp nu een stilte soms heerscht als in een necropolis, — een werkelijk soms zelfs ietwat vreemde geheimzinnige stilte, als was om eens of andere zéér trieste reden de „bourgade” plots door een ieder verlaten. Ja, wèl een curieus dorp is Touët! Juist een dorp, vind ik, dat bij de zoo dramatische geschiedenis der vroegere seigneuren van dit wilde bergland past. Want ook Touët-de-Beuil behoorde eens tot de bezittingen der Grimaldi's, tot de „terres” der voormalige „contes di Boglio”. Vazallen van de machtige prins van Savoye, leefden deze Grimaldi's, — eerst: baronnen, later: graven van Beuil, — meestentijds een leven van avontuur, brutalen roof en schaamteloos intrigeeren. „Io son conte di Boglio, che faccio quel che voglio”, — „Ik ben graaf van Beuil, ik doe wat ik wil”, — was, zoo verhaalt men, het devies van deze rumoerige, twistzieke „seigneurs”. En zoo kwam het dan ook niet zelden voor, dat de Savoysche troepen deze te onafhankelijk-doende leenmannen hier met geweld tot rede moesten brengen. Of . . . dat een door den vijand betaalde sluipmoordenaar tot in den grafelijken burcht doordrong, en een verraderlijke dolksteek, of een vlijmend mes, er dood en ontsteltenis bracht. Waarna roof en arglistige kuiperij nochtans onverschrokken werden voortgezet. Tot, ongeveer in het begin van de tweede helft der zeventiende eeuw, de te rumoerige „conte” Annibal Grimaldi, zijn krachten sterk overschattende, onvoorzichtig genoeg een strijd met zijn leenheer durfde beginnen. Een strijd op leven en dood met den machtigen en vastberaden Charles-Emmanuel van Savoye. Strijd, waarbij graaf Annibal, tot hoog in de wilde bergen van zijn „seigneurie” vervolgd, ten slotte werd gevangen genomen, om op 8 Januari 1661 in Turret-du-Château door — uit

Nice daarvoor speciaal ontboden — Turksche slaven te worden gewurgd. Waarna de bezittingen van dezen ongelukkigen Grimaldi door hertog Charles-Emmanuel onder zijn meest verdienstelijke opperofficieren als belooning werden verdeeld, en zijne kasteelen, — opdat vooral niets meer van de dominantie der „contes di Boglio” zou blijven bestaan, — met den grond gelijk werden gemaakt.

THÉO DE VEER

IN HET RIJK DER STILTE

6) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS
DE SCHRIK DER LUCHT. (Vervolg)

TERWIJL hij daar zoo vloog, verdikten de enkele vlokken zich tot een wolk van dwarrelende sneeuw, die bijna het moerasland waar hij over heen suisde verduisterde en hem afsloot in de hogere luchtlagen. ⊗ Hij verbeeldde zich inderdaad dat hij alleen was, terwijl de koude lucht en de dansende sneeuwvlokken langs hem heen floten bij zijn snelle vlucht. Doch hoe scherp zijn oogen ook waren, hadden oogen scherper dan de zijne hem gezien van grooter hoogte, waar de lucht helder was boven het gebied van den storm. Een groote pool-havik, door een onnaspeurbare gril gedreven langs de grens van den winter zuidwaarts te trekken, zweefde op uitgespreide wieken in de hoogte, vertrouwde koude. Toen hij den zwarten woerd zag, die als een schicht door de sneeuwvlokken schoot, begonnen zijn woeste oogen te schitteren en saamtetrekken, gaven zijn vleugels een geweldigen slag om zich daarna half te sluiten en liet hij zich snel vallen in de bewolkte luchtlagen onder zich. ⊗ De woerd vloog nu ongeveer honderd el voor den grooten havik uit, met een snelheid van bijna negentig mijl per uur, slechts gedreven door zijn begeerte den anderen zee-arm te bereiken. Toen hij den witten schrik bespeurde die hem vervolgde, verdubbelden zijn krachtige vleugeltjes de snelheid van zijn vlucht tot hij vooruitschoot met een vaart van misschien twee mijlen per minuut, doordat zijn wigvormig lichaam en hard, ge-

Foto J. P. van der Laarse

LANDSCHAP BIJ DE ZWETBRUG TE HALFWEG

olied gevederte weinig weerstand boden aan de lucht, zelfs bij dien geweldigen spoed. Hij wist zeer goed dat zijn eenige kans tot ontsnapping was het water te bereiken en zich er in te dompelen. Maar hij kon niet terugkeeren, want de schrik zat hem achterna. Dus lag zijn eenige hoop recht voor hem. Daar, op niet meer dan twee of drie minuten afstand, lag zijn veilige redding. Hij kon de loodgrijze oppervlakte al zien verlicht door de enkele vlek van een kouden, killen zonnestraal, die de duisternis van den storm had doorboord. Kon hij ze bereiken? Zoo ja, dan zou hij zich laten vallen in de trage golven, tot den bodem duiken en zich vasthouden aan de wortels der wuivende biezen tot de schrik verder was getrokken. ⊗ Een honderd el achter hem kwam de havik, voortjijlend als een afschuwelijk spook door het gedwarrel en geglinster van de sneeuw. Zijn gevederte was wit, met flauw zichtbare strepen van vaalbruin. Zijn saamgetrokken oogen, onafgewend op den vluchteling gericht, waren glimmend en hard als glas. Zijn kromme snavel, afgeplatte kop, zijn sterke, dikke mooi gevormde hals lagen in rechte lijn uitgestrekt evenals die van den woerd. ⊗ De lange, spookachtige vleugels van den havik sloegen de lucht maar niet met de haast en het geweld der vluchtende prooi. Hoe snel zijn vleugelslagen ook waren, was er een gelijkmatigheid in hun beweging, een onweerstaanbare stuwkracht, waardoor het leek alsof zij zich langzaam en met volmaakt gemak bewogen. En toch vloog hij, niettegenstaande die gemakelijkheid, sneller dan de vluchteling. Langzaam maar zeker, voet voor voet, naderde hij en verminderde de afstand tusschen hen beide. De vleugels van den eend suisden door de lucht, een vreemd gefluit als een kreet van angst en wanhoop. De vleugels van den verdelger waren geruischloos als de slaap. Hij leek minder een vogel dan de geest van het Noodlot, de belichaming van den Poolnacht. (Wordt vervolgd)